

Tegengif voor de tijdgeest

Eind deze maand vieren tientallen christelijke organisaties met een driedaags jubileumcongres het begin van de christelijk-sociale leer, die de West-Europese politiek en samenlevingen diepgaand heeft beïnvloed.

Deze beleefde zijn officieuze start met de publicatie van de Pauselijke encycliek *Rerum Novarum* op 15 mei 1891 en de openingsrede van de gereformeerde voorman Abraham Kuyper bij het eerste christelijk-sociaal congres op 8 november van datzelfde jaar.

Op het komende congres wordt een bundel gepresenteerd, waarin de oorspronkelijke teksten van beide integraal zijn opgenomen. Wat maakt een leer zo bijzonder, dat die een jubileumcongres als ook een hervulge verdient?

Zowel de encycliek als Kuypers rede was voor die tijd baanbrekend.

Beide klagen de erbarmelijke omstandigheden aan waaronder veel arbeiders in die tijd door de snel voortschrijdende industrialisatie moesten werken en leven.

Paus Leo XIII stelde dat werknemers het recht hebben zich via vakbonden te organiseren. Kuyper merkte dat de sociale kwestie van toen zonder twijfel ook een christelijke aangelegenheid was.

Los van de toenmalige noviteiten, is vooral de mens- en maatschappijvisie die uit zowel encycliek als rede spreken, nog steeds van groot belang.

Kuyper noemde de samenleving 'een lichaam met ledematen, staande onder de levenswet, dat we allen elkanders leden zijn, en dat dus het oog den voet niet, noch de voet het oog ontberen kan'.

Paus Leo maakte de notie van verbondenheid concreet, door rijken op te dragen hun overvloed te delen met hen die minder toebedeeld hebben gekregen: 'Al wie van Gods milddadigheid een grotere overvloed ontving, hetzij van stoffelijke en uitwendige, hetzij van geestelijke goederen, heeft ze ontvangen, om ze (...) tot nut van anderen aan te wenden.'

Leo en Abraham stellen dat mensen met elkaar verbonden zijn en daarom voor elkaar moeten instaan. Hun pleidooi gaat daarmee recht tegen de huidige tijdgeest in. Die kenmerkt zich niet bepaald door onderlinge verbondenheid en saamhorigheid.

Nieuwe Europeanen willen ons – vanuit geradicaliseerde invloeden – met gruwelijke aanslagen tot een oorlog dwingen tegen hun religie.

Daarnaast zijn in menig westers land de zoge-

naamde winnaars en verliezers van de globalisering uit elkaar gedreven. De laatste vestigen hun hoop op populisten, omdat de traditionele politici en partijen de afgelopen decennia onvoldoende de zorgen, ambities en belangen van de kwetsbaren hebben meegewogen.

De giftige politieke agenda van de populisten zal echter niet leiden tot hernieuwde verbondenheid tussen bevoorrechten en kwetsbaren, maar eerder een verdere fragmentatie inleiden, die uiteindelijk ook de kwetsbaren schaaft.

De grote vraagstukken omtrent klimaat, de schaarste van water, voedsel en energie en de daarmee samenhangende vluchtelingenstroom naar Europa kunnen bovendien niet het hoofd worden geboden met de door populisten bepleitte terugtrekkende bewegingen achter de schijnveiligheid van oude nationale grenzen.

Kortom, de tijdgeest flirt openlijk met fragmentatie, segmentatie en destabilisatie. Paus Leo XIII en Abraham Kuyper vertellen ons een alternatief verhaal over verbondenheid en onderlinge afhankelijkheid. De tijdloze zeggingskracht van hun woorden werkt als tegengif voor de ronduit gevaarlijke tijdgeest.

Alle redten dus om uitgebreid stil te staan bij de 125e verjaardag van de christelijk-sociale leer.

Nederlands Dagblad

14 aug. 2016

Reageren?

Brieven: maximaal

200 woorden. Artikelen:

maximaal 700 woorden.

Mail uw reactie met naam, adres en

telefoonnummer naar

opinie@nd.nl of

Nederlands Dagblad,

Postbus 111,

3770 AC Barneveld.

Meer informatie:

nd.nl/contact